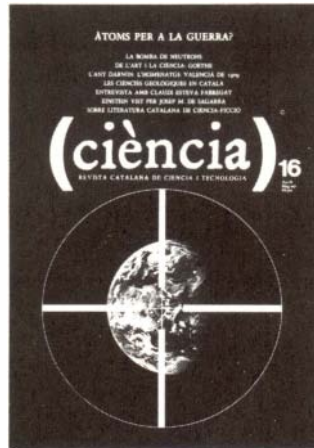

DESENCÍS PER LA CIÈNCIA?

Després de l'optimisme del segle XIX, després de les grans revolucions del segle XX, la humanitat ha viscut tanmateix en una època de profund escepticisme davant les realitzacions de la ciència i la tecnologia. Un escepticisme que ha arribat a ser ignorància en alguns sectors i rebuig més o menys explícit en altres.

Hi ha sens dubte, dins d'aquest procés de canvi en les actituds subjectives de l'opinió pública mundial, un moment especialment significatiu: l'explosió de les bombes atòmiques a Hiroshima i Nagasaki l'agost del 1945. Aquest fet, seguit per un procés de rearmament internacional sobre la base dels explosius de tipus nuclear, va commocionar i segueix marcant la sensibilitat dels ciutadans d'arreu del món.

No és erroni afirmar que els avenços aconseguits pels científics i els tècnics durant la primera meitat del nostre segle van despertar l'interès i l'admiració no tan sols dels científics o les persones amb coneixements, sinó també d'amplis sectors de la població. Semblava confirmar-se la "profecia" feta per personalitats clarividents d'origen molt divers que la ciència i la tecnologia arribarien a alliberar l'home de les servituds del treball i la vida quotidiana.

Tanmateix, aquest tipus d'il·lusió coexistia paradoxalment amb una societat internacional d'Estats profundament enfrontats entre ells i en el seu mateix interior. Tenint present que els enfrontaments polítics i econòmics tenien força sovint expressions violentes, tant en l'interior dels països, com en els conflictes entre ells. Algú havia dit ja que la guerra no és més que la continuació de la política per altres mitjans...

Les bombes de Hiroshima van tenir, però, un altre vessant. Si la guerra s'associava a una manera de dirimir els problemes, quan es pensava que la força era l'únic argument, en aquell moment es va veure clarament com eren utilitzades per a aquestes finalitats les darreres i més meravelloses sofisticacions de la física moderna. La ciència ha servit i ha sorgit molts cops d'aquest context: en aquell moment, donat el salt qualitatiu i quantitatiu en la capacitat de destrucció, els ciutadans i els homes de ciència van pensar que el procés havia arribat massa lluny.

No tot va ser rebuig nihilista: entre els científics d'Europa i Amèrica va sorgir una idea com els "Àtoms per a la Pau", que va iniciar una inflexió que potser encara no ha reeixit. La mateixa comunitat científica es va llançar a tancar-se a les torres d'ivori de les especialitats i el gran públic es va refugiar en l'escepticisme o la ignorància...

Avui el procés encara continua. La recerca científica mundial segueix estant d'una manera o altra al servei dels interessos de defensa o agressió militar. Però la ciència torna a mostrar les altres potencialitats que indubtablement també posseeix. I, cada cop és més clar, la guerra no és una qüestió de la ciència, és un tema polític i ciutadà. La ciència, tanmateix, ha de subministrar tants elements per fer possible la pau com ho ha fet al llarg de la història per mantenir la guerra.